

Bài 45: DÂY THẦN KINH TUYẾT

Hoạt động dạy – học	Nội dung ghi bài
<p>- Yêu cầu HS nghiên cứu thông tin mục I, quan sát H 43.2; 45.1 và trả lời câu hỏi:</p> <p>- <i>Có bao nhiêu đôi dây thần kinh tuỷ?</i></p> <p>- Tiếp tục đọc thông tin, quan sát kĩ H 45.1 để dán chú thích vào tranh câm H 45.1 trên bảng và trình bày cấu tạo dây thần kinh tuỷ.</p> <p>- GV hoàn thiện kiến thức trên mô hình đốt tuỷ sống, rút ra kết luận.</p> <p>- Lưu ý HS:</p> <p>+ Phân biệt rõ mặt trước và mặt sau tuỷ sống, rễ trước và rễ sau.</p> <p>+ Sử dụng H 45.2 để chỉ chỉ HS thấy từ đốt thắt lưng I các bó rễ tuỷ của đoạn cùng, cắt tập hợp thành “tùng đuôi ngựa”.</p>	<p>I. Dây thần kinh tuỷ</p> <p>- Có 31 đôi dây thần kinh tuỷ.</p> <p>- Mỗi dây thần kinh tuỷ được nối với tuỷ sống gồm 2 rễ:</p> <p>+ Rễ trước (rễ vận động) gồm các bó sợi li tâm.</p> <p>+ Rễ sau (rễ cảm giác) gồm các bó sợi hướng tâm.</p> <p>- Các rễ tuỷ đi ra khỏi lỗ gian đốt sống nhập lại thành dây thần kinh tuỷ.</p>
<p>- GV yêu cầu HS nghiên cứu thí nghiệm phần □ SGK mục II, nghiên cứu kĩ bảng 45.</p> <p>- GV đưa bảng 45 mô tả thí nghiệm bằng tranh vẽ ếch bị kích thích bởi HCl 1%, chi sau bên phải, chi sau bên trái.</p>	<p>II. Chức năng của dây thần kinh tuỷ</p> <p>- Rễ trước: dẫn truyền xung thần kinh vận động từ trung ương đi ra cơ quan đáp ứng (rễ li tâm).</p> <p>- Rễ sau: dẫn truyền xung thần kinh cảm</p>

<p>Đặt vào điều kiện thí nghiệm (dán kín) vẽ kết quả thí nghiệm.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yêu cầu HS lên bảng xác định vị trí vết cắt, nêu kết quả thí nghiệm. - GV bóc kết quả cho HS nhận xét. <p>-Yêu cầu HS giải thích kết quả thí nghiệm trên.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Thí nghiệm 1 cho phép ta rút ra kết luận gì về chức năng rễ trước?</i> - <i>Thí nghiệm 2 1 cho phép ta rút ra kết luận gì về chức năng rễ sau?</i> - GV nhận xét, đưa ra kết luận. - GV đưa câu hỏi: - <i>Nêu chức năng của dây thần kinh tủy?</i> - Yêu cầu 1 HS đọc kết luận (SGK). 	<p>sau bên phải, xung thần kinh truyền từ cơ quan thụ cảm (da) tới tủy sống nhưng vì rễ trước bên phải bị cắt không dẫn xung thần kinh đến chi đó nên chi đó không co. Xung thần kinh qua nơron bắt chéo sang chi bên kia, chi bên kia co và xung thần kinh qua đường dẫn truyền lên chi trên làm cho 2 chi trên co.</p> <p>+ Thí nghiệm 2: Rễ sau bên trái bị cắt, xung thần kinh từ cơ quan thụ cảm không dẫn truyền về tủy sống được nên không chi nào co cả.</p> <ul style="list-style-type: none"> - HS thảo luận 2 câu hỏi, trả lời, nhận xét. <p>- HS đọc kết luận.</p>	<p>giác từ các thụ quan về trung ương (rễ hướng tâm)</p> <p>=> Dây thần kinh tủy là dây pha: dẫn truyền xung thần kinh theo 2 chiều.</p>
---	---	---

Bài tập bài : DÂY THẦN KINH TỦY

Câu 1. Con người có bao nhiêu đôi dây thần kinh tủy ?

- A. 31 đôi   B. 12 đôi   C. 26 đôi   D. 15 đôi

Câu 2. Rễ trước của tủy sống còn có tên gọi khác là gì ?

- A. Rễ li tâm   B. Rễ cảm giác   C. Rễ vận động   D. Rễ hướng tâm

Câu 3. Dây thần kinh tủy được cấu tạo như thế nào ?

- A. Tùy từng loại mà dây thần kinh được cấu tạo bởi bó sợi thần kinh vận động hoặc bó sợi cảm giác.
- B. Chỉ được cấu tạo bởi bó sợi thần kinh vận động
- C. Chỉ được cấu tạo bởi bó sợi thần kinh cảm giác

D. Bao gồm bó sợi thần kinh cảm giác và bó sợi thần kinh vận động

Câu 4. Rễ sau ở tủy sống là

A. rễ cảm giác hoặc rễ vận động.

B. rễ vừa có chức năng cảm giác, vừa có chức năng vận động.

C. rễ vận động.

D. rễ cảm giác.

Câu 5. Khi tiến hành cắt rễ trước liên quan đến dây thần kinh đi đến chi sau bên phải của ếch rồi kích thích bằng HCl 1%, hiện tượng gì sẽ xảy ra ?

A. Chi sau bên phải co, các chi còn lại thì không

B. Chi sau bên phải không co nhưng co các chi còn lại

C. Tất cả các chi đều co

D. Tất cả các chi đều không co

Câu 6. Khi tiến hành cắt rễ sau liên quan đến dây thần kinh đi đến chi sau bên trái của ếch rồi kích thích bằng HCl 1%, hiện tượng gì sẽ xảy ra ?

A. Chi sau bên phải co, các chi còn lại thì không

B. Tất cả các chi đều không co

C. Tất cả các chi đều co

D. Chi sau bên trái không co nhưng co các chi còn lại

Câu 7. Tại sao nói dây thần kinh tủy là dây pha ?

A. Vì nó bao gồm cả bó sợi thần kinh hướng tâm (cảm giác) và bó sợi thần kinh li tâm (vận động)

B. Vì nó vừa thu nhận, vừa trả lời kích thích

C. Vì nó vừa chịu sự chi phối của hệ thần kinh sinh dưỡng, vừa chịu sự điều khiển của hệ thần kinh vận động

D. Tất cả các phương án còn lại

Câu 8. Ở tủy sống, rễ trước có vai trò gì ?

A. Phân tích và xử lý các kích thích tiếp nhận được từ cơ quan thụ cảm

B. Dẫn truyền xung thần kinh cảm giác từ cơ quan thụ cảm về trung ương

C. Dẫn truyền xung thần kinh vận động từ trung ương tới cơ quan đáp ứng

D. Tất cả các phương án còn lại

Câu 9. Ở tủy sống, rễ sau có vai trò gì ?

A. Dẫn truyền xung thần kinh cảm giác từ cơ quan thụ cảm về trung ương

B. Phân tích và xử lý các kích thích tiếp nhận được từ cơ quan thụ cảm

C. Dẫn truyền xung thần kinh vận động từ trung ương tới cơ quan đáp ứng

D. Tất cả các phương án còn lại

Câu 10. Thành phần nào dưới đây là một bộ phận của dây thần kinh tủy ?

A. Rễ vận động

B. Hạch thần kinh

C. Lỗ tủy

D. Hành não

BÀI 46: TRỤ NÃO, TIỂU NÃO, NÃO TRUNG GIAN

<p>- Cho HS quan sát mô hình bộ não, đối chiếu với H 46.1 và trả lời câu hỏi:</p> <p>- <i>Bộ não gồm những thành phần nào?</i></p> <p>- GV nhận xét.</p> <p>- Yêu cầu HS hoàn thành bài tập điền từ (SGK) mục I.</p> <p>- GV kiểm tra bài tập của HS, chính xác hoá lại thông tin.</p> <p>- GV gọi 1 HS chỉ trên tranh hoặc mô hình các thành phần trên.</p>	<p>- HS quan sát kĩ tranh và mô hình, ghi nhớ chú thích.</p> <p>- 1 HS trả lời, HS khác nhận xét.</p> <p>- HS dựa vào chú thích hình vẽ, tìm hiểu vị trí, thành phần não, hoàn thành bài tập điền từ.</p> <p>- 1 vài HS đọc kết quả, lớp nhận xét, bổ sung.</p> <p>Đáp án: 1 – Não trung gian; 2 – Não giữa 3 – Cầu não; 4 – Não giữa; 5 – Cuống não; 6 – Củ não sinh tư; 7 – Tiểu não.</p>	<p>I. Vị trí và các thành phần của bộ não</p> <p>- Bộ não gồm: Trụ não, tiểu não, não trung gian và đại não.</p> <p>- Bài tập điền từ SGK.</p>
<p>- GV yêu cầu HS nghiên cứu thông tin Tr 144 và trả lời câu hỏi:</p> <p>- <i>Nêu cấu tạo trụ não?</i></p> <p>- <i>Chất trắng và chất xám ở trụ não có chức năng gì?</i></p> <p>- GV hoàn thiện kiến thức, giới thiệu 12 đôi dây thần kinh não (dây cảm giác, dây vận động, dây pha).</p>	<p>- HS đọc kĩ và xử lí thông tin, trả lời câu hỏi:</p> <p>- 1 vài HS nhận xét, bổ sung, rút ra kết luận.</p> <p>- HS lắng nghe và tiếp thu kiến thức.</p>	<p>II. trụ não</p> <p>- Vị trí: nối tiếp với tủy sống</p> <p>- Chức năng: trung khu điều khiển, điều hoà hoạt động của các cơ quan: tuần hoàn, hô hấp, tiêu hoá (các cơ quan sinh dưỡng).</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Yêu cầu HS xác định vị trí của não trung gian trên tranh (mô hình). - Yêu cầu HS nghiên cứu thông tin và trả lời: - <i>Nêu cấu tạo và chức năng của não trung gian?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - 1 HS xác định. - HS đọc thông tin SGK và trả lời câu hỏi, HS khác nhận xét bổ sung. 	<p>III.Não trung gian</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vị trí: nằm giữa trụ não và đại não - Chức năng: là các nhân xám điều khiển quá trình trao đổi chất và điều hoà thân nhiệt.
<ul style="list-style-type: none"> - Yêu cầu HS đọc thông tin mục IV, quan sát H 46.3 và trả lời câu hỏi: - <i>Vị trí của tiểu não?</i> - <i>Tiểu não có cấu tạo như thế nào?</i> - Yêu cầu HS đọc thí nghiệm SGK (▽) và trả lời: - <i>Tiểu não có chức năng gì?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - HS nghiên cứu thông tin, hình vẽ và trả lời câu hỏi. - 1 HS trình bày, các HS khác nhận xét, bổ sung. - Rút ra kết luận. - HS đọc thí nghiệm, rút ra chức năng của tiểu não. 	<p>IV.Tiểu não</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vị trí: Tiểu não nằm sau trụ não, dưới bán cầu não. - Chức năng: điều hoà, phối hợp các cử động phức tạp và giữ thăng bằng cho cơ thể.

Bài tập bài: TRỤ NÃO, TIỂU NÃO, NÃO TRUNG GIAN

Câu 1. Ở người, bộ phận nào nằm giữa trụ não và đại não ?

- A. Tủy sống   B. Hạch thần kinh   C. Não trung gian   D. Tiểu não

Câu 2. Liên phía sau trụ não là

- A. não giữa.   B. đại não.   C. tiểu não.   D. hành não.

Câu 3. Bộ phận nào của não nối liền trực tiếp với tủy sống ?

- A. Não trung gian   B. Não giữa   C. Cầu não   D. Hành não

Câu 4. Trụ não không bao gồm cấu trúc nào dưới đây ?

- A. Hành não   B. Cầu não   C. Não giữa   D. Tiểu não

Câu 5. Bộ phận nào dưới đây được cấu tạo bởi chất trắng bao ngoài, chất xám nằm bên trong ?

- A. Tất cả các phương án còn lại   B. Trụ não
C. Tiểu não   D. Đại não

Câu 6. Ở người, trụ não có chức năng chủ yếu là gì ?

- A. Điều khiển các hoạt động có ý thức của con người.
B. Điều khiển, điều hoà hoạt động của các nội quan, đặc biệt là hoạt động tuần hoàn, hô hấp, tiêu hóa.
C. Điều hoà, phối hợp các cử động phức tạp và giúp giữ thăng bằng cơ thể.

D. Là trung ương điều khiển các quá trình trao đổi chất và điều hòa thân nhiệt.

Câu 7. Bộ phận nào của não là trạm cuối cùng chuyển tiếp của tất cả các đường truyền cảm giác từ dưới đi lên não ?

A. Cầu não   B. Tiểu não   C. Não giữa   D. Não trung gian

Câu 8. Con người có tất cả bao nhiêu đôi dây thần kinh não ?

A. 6 đôi   B. 31 đôi   C. 12 đôi   D. 24 đôi

Câu 9. Chọn từ thích hợp để điền vào chỗ chấm trong câu sau : Ở người, nhân xám của ... là các trung khu thần kinh, nơi xuất phát của các dây thần kinh não.

A. tiểu não   B. não trung gian   C. trụ não   D. tiểu não

Câu 10. Khi phá hủy một phần của bộ phận nào dưới đây, ếch sẽ nhảy và bơi loạn xạ ?

A. Cuống não   B. Tiểu não   C. Hành não   D. Cầu não